

3.4. Cizinci se státním občanstvím Polska

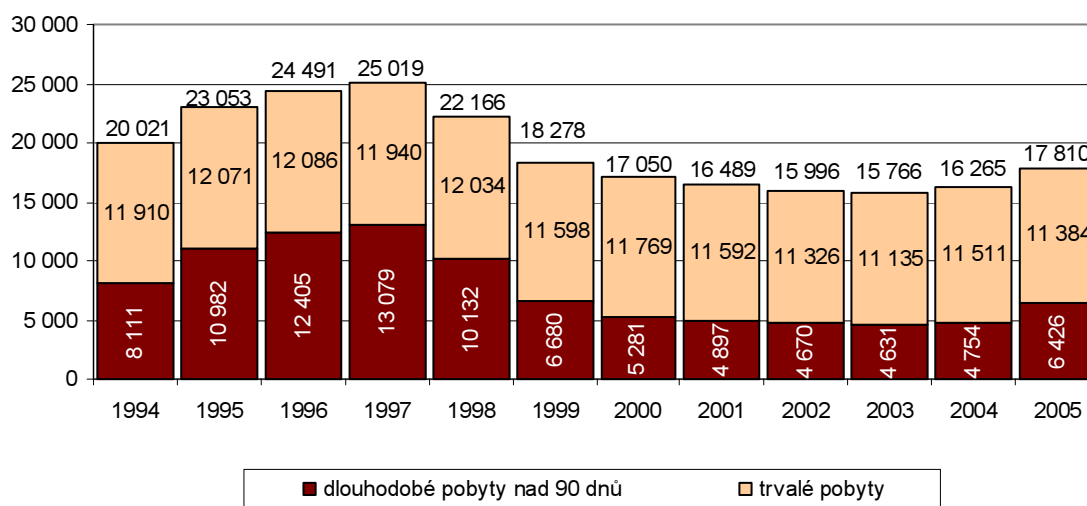
Počty bydlících cizinců

Cizinci s polským občanstvím patřili během let 1994 - 2005 mezi první čtyři nejčetnější občanství cizinců v ČR. V roce 1994 zastali pozici nejčetnějšího státního občanství, v dalších letech jejich relativní podíl již poklesl - mezi roky 1995-1997 se ocitli na pozici třetí, od roku 1998 se zařadili za cizince s občanstvím Vietnamu až na pozici čtvrtou. Čtvrtou pozici pak obsazovali až do roku 2005. Zastávání nižšího pořadového čísla odpovídá snižování relativního podílu občanů Polska na celkovém počtu cizinců v příslušných letech. V roce 1994 cizinci s polským občanstvím představovali 19 % všech cizinců, v dalších letech tento podíl postupně klesal až na 8 % všech cizinců v roce 1999. V roce 2005 občané Polska tvořili 6 % všech cizinců v ČR.

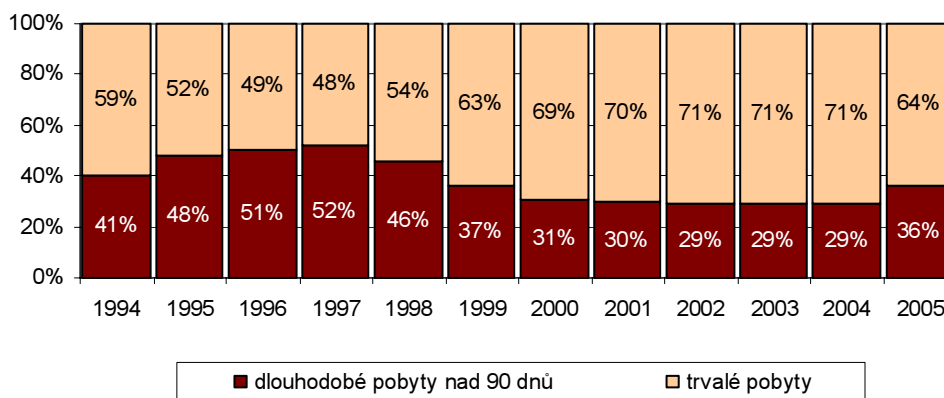
Mezi roky 1994 a 1997 počet cizinců s polským občanstvím postupně stoupal, a to z 20 000 v roce 1994 na 25 000 v roce 1997. Vzhledem k tomu, že počty cizinců čteněji zastoupených občanství, totiž Ukrajiny a Slovenska stouply výrazněji než počty cizinců s polským občanstvím, relativní podíl občanů Polska na všech cizincích poklesl, a to o 7 procentních bodů. V následujících letech počet občanů Polska postupně klesal až na 15 800 osob v roce 2003. V posledních dvou letech, v nichž začala platit nová legislativa zohledňující pobytová pravidla pro občany EU, počet cizinců s polským občanstvím mírně vzrostl, a to na 17 810 osob v roce 2005 (k 31.12.).

Počet cizinců s polským občanstvím a trvalým pobytem se po celé sledované období pohyboval mezi 11-12 000 osob. Vzhledem k tomu, že se měnil podíl osob s polským občanstvím s ostatními typy pobytu (tj. s dlouhodobými pobyty nad 90 dnů), měnil se i podíl osob s trvalým pobytem na všech cizincích s polským občanstvím. V roce 1994 osoby s trvalým pobytem tvořily téměř 60 % všech cizinců s polským občanstvím, v dalších letech tento podíl pozvolna klesal, až na necelých 50 % v roce 1997. Následoval postupný vzrůst tohoto podílu, přičemž od roku 2000 osoby s trvalým pobytem představovaly přibližně 70 % všech cizinců s polským občanstvím. V posledním sledovaném roce (2005) trvalý pobyt mělo necelých 65 % všech občanů Polska v ČR.

Graf 41: Cizinci s občanstvím Polska v letech 1994-2005 (k 31.12.)
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

Graf 42: Poměr mezi dlouhodobými a trvalými typy pobytů u cizinců s polským občanstvím - v letech 1994- 2005 (k 31.12.)
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

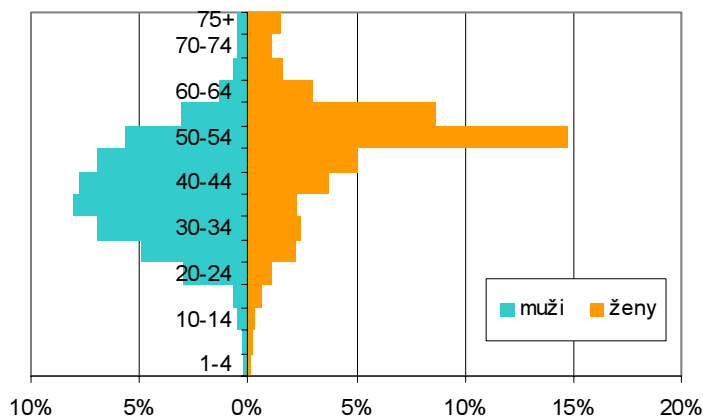
Rozložení na mapě ČR

Cizinci s polským občanstvím se obdobně jako cizinci s občanstvím Vietnamu vyznačovali nižší koncentrací do středu republiky, tj. do hl. m. Prahy a kraje Středočeského, a usídlovali se ponejvíce v blízkosti česko-polských hranic. Nejvyšší počet, tj. 33 % všech občanů Polska v ČR se usídlilo v kraji Moravskoslezském. Mezi další regiony s vyšším podílem těchto osob patřil kraj Královéhradecký, v němž bylo evidováno 14 % všech cizinců s polským občanstvím v ČR, dále kraj Středočeský (12 %), hl. město Praha (10 %), kraj Liberecký (9 %) a Ústecký (7 %) (viz. mapa 6, na níž je výrazná koncentrace cizinců s polským občanstvím do regionů blízkých česko-polským hranicím patrná;).

Věková struktura

U cizinců s polským občanstvím obdobně jako u občanů Ukrajiny či Slovenska dominovaly osoby v produktivním věku - ve věku 15-64 let se nacházelo 92 % všech občanů Polska usídlených v ČR (údaje k 31. 12. 2005). Ve věku do 14 let (včetně) byla 2 % cizinců s polským občanstvím, v porovnání s ostatními čteněji zastoupenými občanstvími byl vyšší podíl osob s polským občanstvím zjištěn ve věku nad 65 let (v postproduktivním věku), v němž se nalézalo 6 % občanů Polska.

Graf 43: Věková struktura cizinců s polským občanstvím - 31.12.2005 (Pramen: CPP MV ČR)

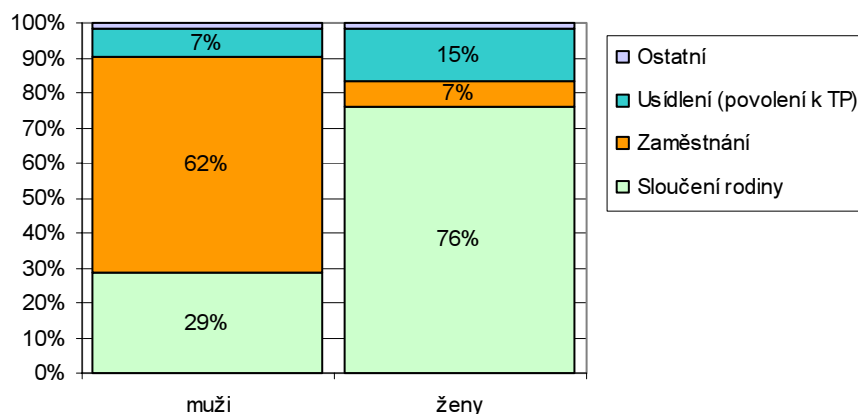
Nejvíce byla zastoupena věková skupina 50-54 let v níž se nacházelo 20 % všech občanů Polska. Nezvykle vysoký podíl cizinců ve věku 50-54 let (v porovnání s ostatními občanstvími) byl ovlivněn zejména podílem žen v tomto věku - ženy ve věku 50-54 let tvořily 15 % všech občanů Polska v ČR.

Ženy tvořily téměř polovinu všech cizinců s polským občanstvím.

Účel pobytu

Nejčtenějším účelem pobytu bylo u cizinců s polským občanstvím sloučení rodiny, které měla více jak polovina těchto osob. Druhým účelem pobytu v pořadí četností bylo zaměstnání, které bylo zjištěno u 35 % všech občanů Polska. Pobyt za účelem sloučení rodiny byl výhradním účelem zejména u žen, tento účel pobytu měly více jak tři čtvrtiny všech polských žen (a 30 % polských mužů), naopak zaměstnání bylo doménou mužů s polským občanstvím - tento účel mělo 62 % těchto mužů (a jen 7 % žen s polským občanstvím). Třetím čteněji zastoupeným účelem pobytu bylo usídlení na základě povolení k trvalému pobytu, které mělo 11 % všech občanů Polska (7 % všech mužů polského občanství; 15 % všech žen - občanek Polska).

**Graf 44: Účely pobytu u cizinců se státním občanstvím Polska
- 31.12.2005 (Pramen: ŘS CPP MV ČR)**

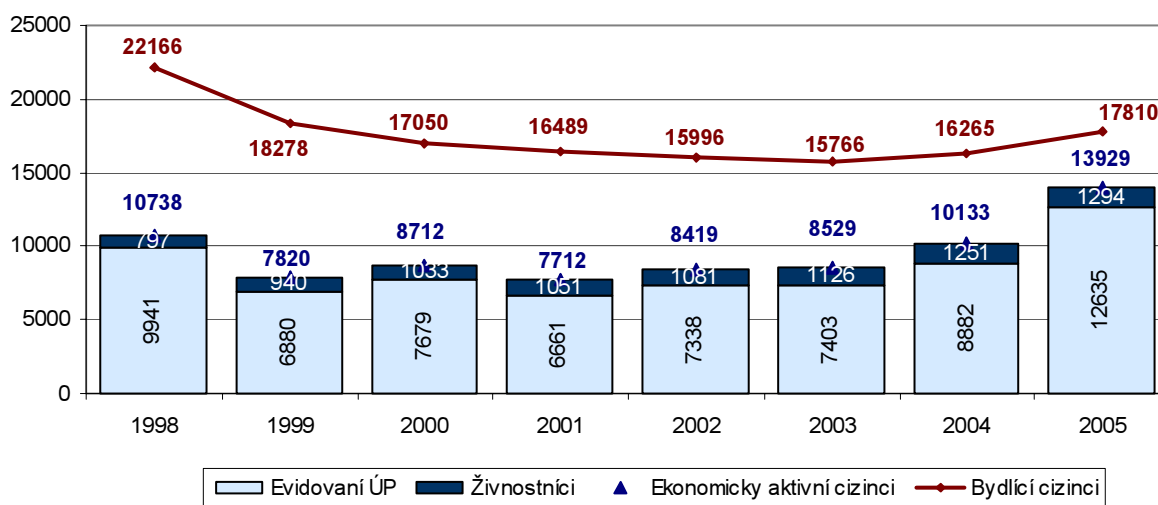

Počty ekonomicky aktivních cizinců

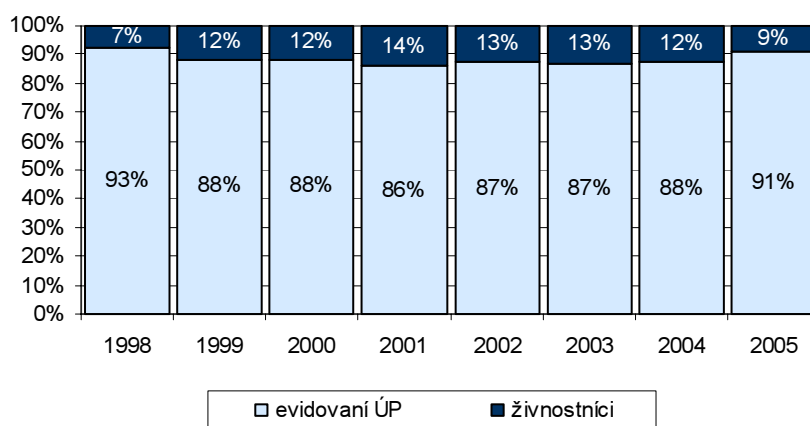
Počet ekonomicky aktivních cizinců s polským občanstvím byl z počátku sledovaného období značně kolísavý - z roku 1998 na rok 1999 poklesl téměř o 3 000 osob, z roku 2000 na rok 2001 o tisíc osob; v dalších letech byl již patrný postupný velmi mírný nárůst, který byl potvrzen v posledních dvou letech, kdy počet pracujících občanů Polska vzrostl na téměř 14 000 osob (od května 2004 je Polsko součástí EU, pro občany Polska tedy platí odlišný režim než pro občany tzv. třetích zemí). Počet cizinců - živnostníků s polským občanstvím během celého období let 1998 až 2005 vzrostl pouze minimálně, a to přibližně o 500 osob. Celkový počet pracujících občanů Polska byl tedy ovlivňován počtem osob evidovaných úřady práce (dříve cizinci v postavení zaměstnanců), který se pohyboval v rozmezí 6 500 až necelých 10 000 osob. V roce 2005 byl patrný nárůst počtu osob evidovaných úřady práce s polským občanstvím, a to na 12 600 osob.

Cizinci - živnostníci po celé sledované období představovali 7-14 % všech pracujících cizinců polského občanství (viz. grafy 45 a 46).

Graf 45: Vývoj počtu ekonomicky aktivních a bydlících cizinců se státním občanstvím Polska v letech 1998 - 2005 (31. 12.)
(Pramen: ŘS CPP ČR, MPO ČR, MPSV ČR)

Graf 46: Poměr mezi typy ekonomické aktivity cizinců se státním občanstvím Polska - v letech 1998 - 2005 (k 31.12.) (Pramen: MPO ČR, MPSV ČR)

Rozložení podle OKEČ a KZAM

a) evidovaní úřady práce

Úřady práce evidovaní cizinci s polským občanstvím byli zaměstnáni zejména ve zpracovatelském průmyslu - v tomto odvětví byla zaměstnána polovina těchto osob, necelá polovina ÚP evidovaných mužů a 80 % ÚP evidovaných žen tohoto státního občanství. Druhým nejčetnějším odvětvím byla těžba nerostných surovin, v níž byla zaměstnána více jak pětina ÚP evidovaných občanů Polska, výhradně mužů. Z dalších odvětví lze uvést ještě stavebnictví, v němž bylo zjištěno

15 % všech občanů Polska evidovaných úřady práce, opět výhradně mužů. (Údaje k 31. 12. 2005) (Viz. grafová příloha 1)

Na základě analýzy klasifikace zaměstnání bylo zjištěno, že 60 % ÚP evidovaných občanů Polska pracovalo jako řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé a opraváři (a to čtvrtina všech ÚP evidovaných žen a 65 % ÚP evidovaných mužů tohoto státního občanství), čtvrtina všech ÚP evidovaných občanů Polska pak byla zaměstnána jako obsluha strojů a zařízení - v této kategorii byla zařazena polovina všech ÚP evidovaných žen a 20 % všech ÚP evidovaných mužů tohoto státního občanství (viz. graf 53). (Údaje k 31. 12. 2005)

b) živnostníci

Více jak polovina podnikajících občanů Polska působila v oblasti obchodu a oprav spotřebního zboží. Přibližně desetina těchto osob pak v odvětví stavebnictví a stejně tak v činnostech v oblasti nemovitostí a pronájmu, resp. v podnikatelských činnostech. Necelá desetina podnikajících občanů Polska byla zařazena do zpracovatelského průmyslu (viz. graf 54). (Údaje k 31. 12. 2005)

Jiné

- cizinci s polským občanstvím patřili mezi třetí nejčetnější státní občanství cizinců, kteří během let 1993 až 2005 nabyli státní občanství ČR. Během sledovaného období státní občanství ČR nabylo 1 966 polských občanů. V roce 2005 české občanství získalo 167 polských občanů, kteří představovali 6 % všech cizinců, kteří státní občanství ČR nabyli v tomto roce.

CIZINCI SE STÁTNÍM OBČANSTVÍM POLSKA

(údaje k 31. 12. 2005):

Počty cizinců:

Cizinci bydlící: 17 810

- z toho ženy: 8 721
- z toho s trvalým pobytem: 11 384
- z toho s dlouhodobým pobytem: 6 426

Cizinci ekonomicky aktivní: 13 929

- z toho ženy: 2 411
- z toho evidovaní úřady práce: 12 635
- z toho živnostníci: 1 294

Podíly cizinců:

Cizinci bydlící:

- podíl cizinců s občanstvím Polska na celkovém počtu cizinců: 6 %
- podíl žen: 49 %
- podíl cizinců s trvalým pobytem: 64 %

Cizinci ekonomicky aktivní:

- podíl ek.akt. občanů Polska na celkovém počtu ekonomicky aktivních cizinců: 6 %
- podíl žen: 17 %
- podíl cizinců evidovaných úřady práce: 91 %

Rozložení občanů Polska v krajích ČR:

Moravskoslezský kraj (33 %), Královéhradecký kraj (14 %), Středočeský kraj (12 %), hl. město Praha (10 %), Liberecký kraj (9 %), Ústecký kraj (7 %)

Účel pobytu:

sloučení rodiny (52 %), zaměstnání (35 %), usídlení (11 %)

Věková struktura:

- cizinci v kraji ve věku 0-14 let (dětská složka): 2 %
- cizinci v kraji ve věku 15-64 let (produktivní složka): 92 %
- cizinci v kraji ve věku 65 a více let (postproduktivní složka): 6 %

Zařazení do OKEČ, KZAM

cizinci evidovaní ÚP

OKEČ: zpracovatelský průmysl (50 %), těžba nerostných surovin (22 %), stavebnictví (15 %)

KZAM: řemeslníci, kvalif. výrobci, opraváři (60 %), obsluha strojů a zařízení (25 %)

cizinci živnostníci

OKEČ: obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (51 %), stavebnictví (13 %), činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu (podnikatelské činnosti) (12 %)

Specifika státního občanství:

v porovnání s ostatními čtyřmi nejčtenějšími státními občanstvími:

- nejvyšší podíl osob s trvalým pobytem (64 %)
- nejnižší podíl žen mezi ekonomicky aktivními osobami tohoto státního občanství (17 %)
- nejvyšší podíl osob evidovaných úřady práce mezi ekonomicky aktivními osobami tohoto státního občanství (91 %)
- vysoký podíl osob v produktivním věku (15-64 let) (92 %)
- relativně vysoký podíl osob ve věku nad 65 let (6 %)
- nejvyšší podíl osob evidovaných úřady práce zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu 50 %
- nejvyšší podíl osob evidovaných úřady práce zaměstnaných v odvětví těžba nerostných surovin (22 %)
- nejvyšší podíl osob evidovaných úřady práce zaměstnaných jako řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé a opraváři (60 %)
- třetí nejčtenější st. občanství cizinců, kteří během let 1993-2005 nabyli státní občanství ČR (1 966 osob)